

MYRUNDERSØKELSER I HOLTÅLEN.

Av ingeniørkjemiker O. Braadlie og direktør Haakon O. Christiansen.

BLANDT de arbeider som Trøndelag Myrselskap har utført i 1936, er undersøkelser av en rekke myrforekomster i Holtålen herred i Gauldalen, Sør-Trøndelag fylke.

Den dyrkede jord og bebyggelsen innen herredet er for det meste samlet i bunnen av Gauldalen og for en del opover dalsidene. Fra et sidedalføre på nordsiden av dalen kommer elven Hulta. I dette dalføre — Aunegrenda — har der fra gammel tid vært seterdrift. I den senere tid er også en del dyrket, Sør-Trøndelag Landbruksksselskap har således arbeidet med bureising deroppe og utparsellert 10 nye bruk. Der går vei fra Holtålen stasjon og over til disse områder.

Undersøkelsen har omfattet den vesentligste del av de områder som kan ansees skikket til dyrking, i alt 4 felter på nordsiden og 2 felter på sydsiden av Gaula.

Geologisk sett ligger herredet i den såkalte Rørosgruppe innen Trondhjemsfeltet. Bergartene i denne gruppe består vesentlig av sedimenter og oppbygges av brune og grågrønne glimmerskiferbergarter, til dels kalkholdige, sorte og grafittførende samt kvartsitter, kalksilikatgneiser, grønnsten og kalksten. Det vesentligste mineralselskap er kvarts, plagioklas, biotitt, muskovitt og granat. Bergartene er dypvannsdannelser, hvilket viser at en gang i tiden har området vært nedsenket under havets overflate.

Det største undersøkte område i Aunegrenda er **Kvammen-Lian** feltet, som ligger på begge sider av elven Hulta med et kartlagt totalareal på 9,185 da. Herav er 1,290 da gresmyr, 508 da blandingsmyr, 601 da mosemyr, 5,784 da skogland, 993 da voll- og slåtteland og 1 da vann. H. o. h. er fra 425 til 700 m med delvis adskillig bratt lende på begge sider av elven. Myrenes dybde er fra 0,3 til over 2 m, med undergrunn bestående mest av grus, her og der noe leirholdig og litt fjellgrunn. Langs østre ende av feltet går bygdevei. Feltet er delt i 32 parseller og eies av private og kommunen.

Nr. 1—9 i tabellen omfatter analyser av prøver fra området. Som det fremgår herav er der en del forskjell på myrområdene, et par av myrene har noe brenntorvkarakter, så har man en del gressmyr og noe gress- og mosemyr. Formuldingsgraden varierer fra noenlunde vel formuldet til lite formuldet. Askeinnholdet er for det meste ganske høit, kvelstoffinnholdet er også til dels temmelig høit, mens kalkinnholdet gjennomgående er lavt. I forbindelse hermed er også reaksjonen til dels sterkt sur, den laveste pH er 3,98.

En stor del av området må ansees skikket til dyrking, men må tilføres kalk.

Kjelsåsmyrene i Aunegrenda. Feltet er ca. 3,5 km langt og ligger langs Hultas søndre side. Samlet areal 2,923 da. Herav er 2,250

da fastmark, 634 da gressmyr og 17 da mosemyr. H. o. h. er fra 480 til 650 m. Myrenes dybde er fra 0,3 til 1,7 m, i almindelighet ca. 1 m, med noe leirholdig grus som undergrunn. Der ligger en del setre på feltet — forbundet med setervei. Det eies av flere private og kommunen. På den motsatte side av elven går bygdevei, og her har Sør-Trøndelag Landbruksselskap arbeidet med bureising.

Prøvene 10—13 i tabellen viser sammensetningen av prøver fra området. Formuldingsgraden varierer fra mindre vel til noenlunde vel formuldet. Askeinnholdet er høit, kvelstoffinnholdet er temmelig høit, men kalkinnholdet til dels meget lite. Området skulde være skikket til dyrking, men må kalkes til dels sterkt.

Bjønnslåtta og Harkroken. Mellem de to foran nevnte områder er kartlagt et mindre felt som strekker sig fra Hulta og nordover. Det er tilsammen 1200,8 da, hvorav 18 da dyrket mark, 277,8 da fastmark, 258 da gressmyr og 647 da skogland. H. o. h. er fra 470 til 675 m. Myrenes dybde er 0,4—0,5 m på grus. Terrenget er sydvendt og både bygdevei og gårdsvei går gjennom feltet. Det eies av private.

Prøvene 14 og 15 i tabellen viser sammensetningen. Feltet er gjennemgående av bra kvalitet. Det består for det meste av fastmark sammen med en del myr. Denne er fra mindre vel til noenlunde vel formuldet. Også her er kalkinnholdet noe lavt.

Breimyra og Lillevollmyra. Disse myrer ligger på et platå litt lenger vest enn de før nevnte områder, og nord for der hvor elven Hulta løper sammen med Gaula. Arealet er 1,647 da, hvorav 645 da gressmyr, 396 da blandingsmyr og mosemyr, 582,5 da skogbevokset fastmark og 23,5 da skograbb. H. o. h. er fra 475 til 610 m. Myrenes dybde er fra 0,3 til over 2 m med undergrunn av grus og stein. Der er ingen vei til feltet, som eies av flere private. På en del av området stikkes torv.

Prøvene 16 og 17 viser sammensetningen. Lillevollmyra er kalk- og askefattig. Breimyra er noe moseholdig øverst, dypere nede består den av brenntorv.

I området hvor Hesja (elven fra Hesjedalen) løper sammen med Gaula er undersøkt 2 mindre områder i 1936 og et i 1935. Det største av disse er Åsmyra. Den ligger på et platå på sydsiden av dalen. Samlet areal 492,2 da, hvorav gressmyr 195 da, fastmark 31,5 da, mosemyr 91,2 da og snaurabb 2 da. H. o. h. 480 til 530 m. Dybden av myren er fra 0,4 til over 2 m med undergrunn av grus. Feltet som tilhører gården Åsen har ingen veiforbindelse.

Prøvene 18 og 19 viser sammensetningen. Myren er kalkfattig og er fra mindre vel til noenlunde vel formuldet øverst, dypere ned består den av brenntorv.

Storhammermyra er en liten myr på 36,15 da. Den består hovedsakelig av uformuldet og moseblandet myr av dårlig beskaffenhet. Pr. 20 viser sammensetningen.

Analyser av myrjerd-

Nr.	Navn	Dybde m	Litervekt		pH	I vannfri jord		
			rå g	vann- fri, g		Aske %o	N %o	CaO %o
	<i>Kvammen-Lian feltet</i>							
1	Svensteigen	0,8	1103	167	5,22	33,41	2,182	0,490
2	Stormyra	1,6	1134	180	3,98	11,44	1,535	0,121
3	Bottenslåtten	0,6	990	165	5,27	24,20	2,430	1,009
4	Østre Stormyra	1,4	1008	149	4,80	15,02	2,379	0,351
5	Ved Lian	2,0	1029	108	4,28	4,82	1,918	0,127
6	Kvennømyran	1,9	1047	143	4,50	4,45	2,230	0,443
7	Norder Slåtten	0,4	990	168	4,37	11,74	2,793	0,047
8	Kvammen	0,5	1283	442	5,08	84,30	0,608	0,064
9	—	1,5	1038	162	4,62	20,44	2,291	0,080
	<i>Kjelsdmyran</i>							
10		1,7	1027	257	4,77	49,99	1,487	0,103
11	Bjergumsøyen	0,25	887	738	4,63	84,07	0,592	0,072
12		0,6	1143	254	4,98	51,59	1,552	0,436
13	Brennaslåtten	1,2	987	178	3,90	23,59	2,225	0,069
	<i>Bjønnslåtta og Harkroken</i>							
14		0,4	1063	390	4,81	62,38	1,338	0,133
15		0,5	920	400	4,98	77,53	0,660	0,253
	<i>Breimyra og Lillevollmyra</i>							
16	Lillevollmyra	> 2,0	1047	134	3,90	4,81	2,553	0,225
17	Breimyra	1,0	1034	166	4,38	7,43	1,748	0,609
	<i>Åsmyra</i>							
18		1,0	1045	160	4,39	20,55	2,329	0,157
19		> 2,0	1024	121	4,05	4,59	1,038	0,204
	<i>Storhammermyra</i>							
20		1,8	949	97	3,81	6,79	1,190	0,240

Der er stor interesse innen herredet for nydyrking og bureising, og det er for å få klarlagt mulighetene herfor at Myrselskapet har foretatt disse undersøkelser. Det viser sig da også at der er ganske store områder som må ansees skikket til dyrking. Tilsammen er der kartlagt 15,486 da. Derav er 3,022 da gressmyr, og den aller største del av denne er skikket til dyrking. Også av blandingsmyren — 904 da — er der en del som er brukbart. Hertil kommer så fastmark med 309 da og slåtteland med 1,011 da. Dette gir tilsammen ca. 5,000 da. Så har man dessuten over 9,000 da skogbevoset fastmark. En del av dette kan nok dyrkes, men det blir vel her skogen som er av størst verdi.

prøver fra Holtålen.

Innhold pr. 10 ar 20 cm dyp		Anmerkning
N kg	CaO kg	
727	163	Gressmyr. Nogenl. vel formuldet
554	44	Brenntorvkarakter. Nogenl. vel formuldet
803	333	Gressmyr. Mindre vel formuldet
710	105	— " — " — " —
415	28	Gress- og mosemyr. Mindre vel formuldet
637	126	Gressmyr. Nogenl. vel formuldet
936	16	— " — " — " —
537	56	Fastmark og litt mindre vel formuldet myr
742	26	Gressmyr. Lite formuldet.
766	53	Gressmyr. Mindre vel formuldet
874	107	Muldrik fastmark. Mindre vel formuldet
790	222	Gressmyr. Nogenl. vel formuldet
793	25	— " — " — " —
1043	104	— " — " — " —
527	202	Muldrik fastmark. Lite formuldet
684	60	Gressmyr. Nogenl. vel formuldet
580	202	Gressrik mosemyr. Nogenl. vel formuldet. Brenntorvkarakter
747	50	Gressmyr. Nogenl. vel formuldet. — " —
316	49	— " — Mindre vel formuldet. — " —
232	47	Gressrik mosemyr. Uformuldet

Et felles trekk ved områdene her oppe er at kalkinnholdet gjennomgående er lite, så der ved dyrking må kalkes, til dels ganske sterkt; kvelstoffinnholdet er gjennomgående temmelig høit, og askeinnholdet er med et par undtagelser høit. Formuldingsgraden varierer for de dyrkbare områder fra mindre vel til noenlunde vel formuldet, og kunde det vært ønskelig at formuldingsgraden hadde vært noe bedre.

Alt i alt skulde dog mulighetene for å skaffe dyrkingsjord innen herredet til de som måtte ønske å ta fatt på dette arbeide, være ganske gode.